

Välkommen Referensgrupp Nationell plan för naturrestaurering

Syfte

Kännedom om:

- Förordningen
- Regeringsuppdraget och hur det är upplagt
- Hur kan aktörer delta i arbetet?
- Vilka deltar i referensgruppen och hur jobbar vi tillsammans?

Agenda

- Välkommen, presentation
- Vad är Naturrestaureringsförordningen?
- Hur ser regeringsuppdraget ut och hur är arbetet upplagt?

Paus

- Hur kommer vi att jobba med konsekvensutredning, miljöbedömning och författningsförslag?
- Några aktörer om varför det är viktigt att vara med i arbetet
- Hur ser delaktigheten ut i att ta fram planen?
- Vad är viktigt i vårt gemensamma arbete i referensgruppen?

Hur funkar mötet?

- Idag informationsmöte
- Bild på, ljud av
- Skriv in namn och organisation i bilden
- Förståelsefrågor i Frågor&Svar
- Kontaktpersoner i slutet av presentationen

Referensgrupp - deltagare

- Tove Hägglund, Business Biodiversity
- Jenny Ivner eller Johan Bladh, Energiföretagen
- Josefine Johansson, Ekologiska lantbrukarna
- Regan Mcenroe, Fältbiologer
- Rikard Silverfur, Föreningen fastighetsägarna
- John Strand eller Lea Schneider, Hushållningssällskapet
- Karin Sandberg, Life2Taiga
- Gunnar Lindén, LRF - skog
- Amanda Björksell, LRF-lantbruk
- Jörgen Sundin, Naturskyddsföreningen
- Patrizia Finessi, SABO (Sveriges Allmännyttiga Bostadsbolag)
- Emma Berglund, Skogsindustrierna Sofia Rantatalo, Stora Enso
- Peter Bergman, Sveaskog
- Mathias Mellgren, Svenskt Friluftsliv
- Karin Nilsson, Svenskt näringsliv

- Anna Marcusson, Sverige Kommuner och Regioner (SKR)
- Mathias, Sveriges fiskares producentorganisation
- Helena Rosenberg, Sveriges Hembygdsförbund
- Anna Berglund, Vattenfall
- Emelie Nilsson, WWF

Forskare:

- Mats Lindegarth, Göteborgs Universitet
- Yann Clough, Lunds Universitet
- Bengt-Gunnar Jonsson, Mittuniversitetet
- Marcus Hedblom, SLU
- Camilla Widmark, SLU
- Jörgen Sjögren, SLU
- Roland Jansson, Umeå Universitet

Referensgrupp – fler deltagare

- 4 länsstyrelserepresentanter
- Ev Samiska företrädare
- Några aktörer som ännu inte svarat

Incheckning i grupp

- Namn och organisation
- Vad är du nyfiken på idag?

Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur

Om uppdrag och process

Ulrika Isberg Bondemark, Naturvårdsverket

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Regeringsuppdraget

- Uppdrag gavs genom en ändring i Naturvårdsverkets regleringsbrev, daterad 26 september 2024.
- En delredovisning vilken beskriver uppdragets genomförande har lämnats den 29 november 2024.
- Uppdraget ska redovisas i sin helhet 27 februari 2026.
- Delredovisning och uppdaterad information om genomförandet finns på Naturvårdsverkets webb: [Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur](#)

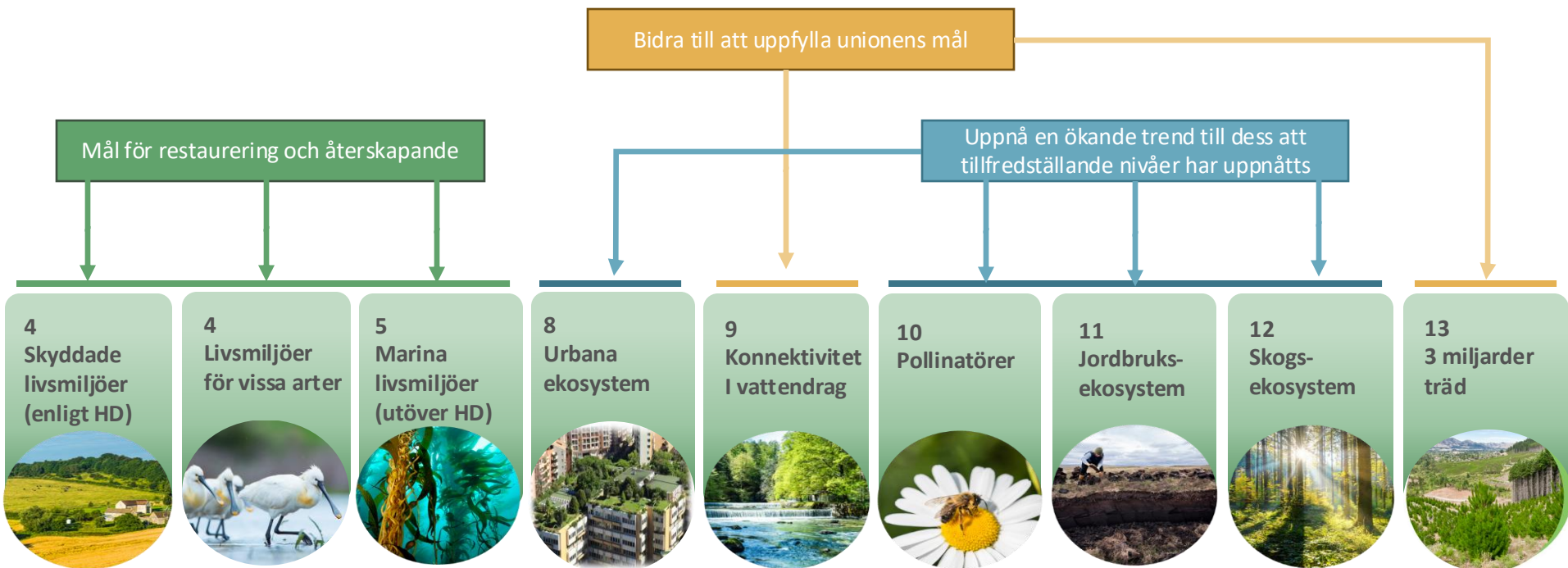
Mer om regeringsuppdraget

- Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket samt Boverket
- Kunskap och synpunkter ska inhämtas från länsstyrelserna
- Vi ska utarbeta ett förslag till nationell naturrestaureringsplan och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av förordningen
- Förslag ska inte medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar, i synnerhet för svenska företag, än vad som bedöms nödvändigt

Vad är en nationell restaureringsplan?

- EU-gemensamt format bestående av tre delar
 - Del A – Övergripande information
 - Del B – Nationellt sätt för att nå målen
 - Del C – Åtgärder

National restoration plan (NRP)	
1. Basic information	
1.1 Member State	Two-digit code according to the code list of countries
1.2 Date of submission of the plan	YYYY-MM-DD
1.3 Responsible or coordinating body/bodies	Free text, suggested max. 3 000. characters
1.4. Is this a revised version of the NRP? (Art.19)	Yes/No If 'yes', Additional Information I should be completed
1.5 Summary of the NRP	Free text, max. 10 000 characters
Part A – Information across targets	
2. Preparing and establishing the NRP (Art.15(3)(w))	
2.1 Public participation (Art. 14(20) and Art.15(3)(w))	
2.1.1 Summary of the preparation process, outcome of public participation and stakeholders' engagement	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.2 Considerations of the diversity of situations in various regions (Art.14(16)(c) and 15(6))	
2.2.1 Considerations of the diversity of regional characteristics in regions, including their social, economic and cultural requirements and population density (Art 14(16)(c) and 15(6)) (optional)	a) cross-cutting considerations (free text, suggested max. 3 000 characters) b) article-specific considerations – indicate one or more article(s) from the code list of articles c) article-specific considerations (free text, suggested max. 3 000 characters)
2.3 Considerations of the specific situation of outermost regions (if applicable) (Art14(16)(c) and Art.15(3)(o))	
2.3.1 Considerations of remoteness, insularity, small size, difficult topography, and climate in outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.3.2 Considerations of the biodiversity in outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.3.3 Considerations of associated costs for protection and restoring the ecosystems of outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
3. Contributions to overarching targets and objectives set out in Art.1	
3.1 Contribution to overarching objectives set out in	Free text, suggested max. 3 000 characters

Processen

Genomförandet delas in i fyra faser som delvis kommer löpa omlott:

- 1) planera arbetet
- 2) inhämtning av kunskap om nuläge och mål
- 3) identifiering av åtgärder och analys av författningsförslag
- 4) förslag till plan och författningsförändringar.

Leverans:
27/2 2026

Vi gör det tillsammans!

- Alla fem myndigheter deltar i projektledning, styrgrupp och olika delprojekt.
- 13 delprojekt
 - 7 delprojekt hanterar den nationella restaureringsplanens olika sakområden
 - 6 tvärgående funktioner för juridisk analys, delaktighet, kommunikation, miljöbedömning, konsekvensutredning och informationsförsörjning.
- Förslaget till plan tas fram i dialog där erfarenheter, kunskap och perspektiv från många aktörer är en grund för arbetet
- Delaktighet sker både på en övergripande nivå och för respektive ekosystem

Illustration: Kjell Ström

Jordbruksekosystem

Malin Jägsell, Jordbruksverket

Artikel 4: Restaurering av land-, kust- och sötvattensekosystem - odlingslandskapet

- Restaurera och återskapa ängs- och betesmarker samt restaurera livsmiljöer för utpekade arter.
 - Restaurering = förbättra kvaliteten på nuvarande ängs- och betesmarker.
 - Återskapande = skapa ny ängs- och betesmarksareal.
 - Omfattningen på restaurering och återskapande är än så länge oklar men kan handla om stora arealer.
 - Restaureringar ska ha påbörjats på 30 % av arealen senast 2030, 60 % senast 2040 och 90 % senast 2050
 - Medlemsländerna ska även vidta åtgärder som syftar till att säkerställa att marker som är i gott tillstånd inte försämras avsevärt.
-

Artikel 4: Restaurering av land-, kust- och sötvattensekosystem - odlingslandskapet

- Restaurera och återskapa ängs- och betesmarker samt restaurera livsmiljöer för utpekade arter.
 - Restaurering = förbättra kvaliteten på nuvarande ängs- och betesmarker.
 - Återskapande = skapa ny ängs- och betesmarksareal.
 - Omfattningen på restaurering och återskapande är än så länge oklar men kan handla om stora arealer.
 - Restaureringar ska ha påbörjats på 30 % av arealen senast 2030, 60 % senast 2040 och 90 % senast 2050
 - Medlemsländerna ska även vidta åtgärder som syftar till att säkerställa att marker som är i gott tillstånd inte försämras avsevärt.
-

Artikel 11: Restaurering av jordbruksekosystem

- Restaureringsåtgärder för att förbättra för den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet. Detta är utöver vad som görs i artikel 4.
- Framgången mäts med minst två av följande indikatorer:
 - Index för gräsmarksfjärilar.
 - Lager av organiskt kol i mineraljordar på åkermark.
 - Andel jordbruksareal med landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald.

Indikatorerna ska visa en ökande trend jämfört med basåret 2024 till dess tillfredsställande nivåer nås.

Artikel 11: Restaurering av jordbruksekosystem

Dessutom ska:

- Index för odlingslandskapets fåglar öka med 15 procent till år 2050 jämfört med 2025 års nivå.
- Återställning av organiska jordar som består av dränerad torvmark. Detta ska ske på minst 50 % av den identifierade arealen till 2050.

Möjliga åtgärder enligt förordningen

- Öka mängden landskapselement i åkermark och intensivt brukade gräsmarker.
 - Återinföra extensivt bete i områden där bete upphört
 - Stoppa eller minska användningen av kemiska växtskyddsmedel samt mineralgödsel och stallgödsel
 - Avlägsna och begränsa invasiva främmande arter
 - Förbättra konnektiviteten mellan livsmiljöer i landskapet
-

Skogsekosystem

Skogsland- skapet

Elisabeth Andersson, Skogsstyrelsen

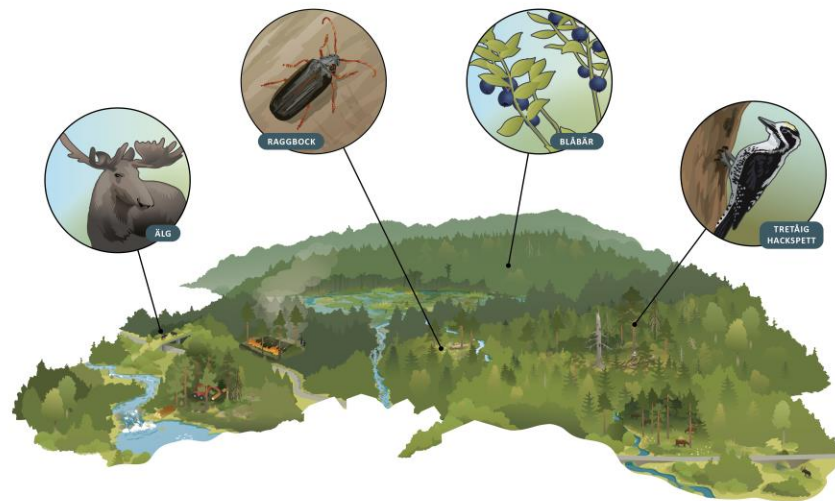

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

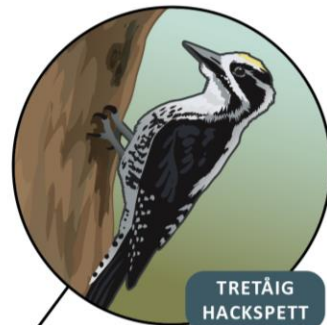
ÄLG

RAGGBOCK

BLÅBÄR

TRETÅIG
HACKSPETT

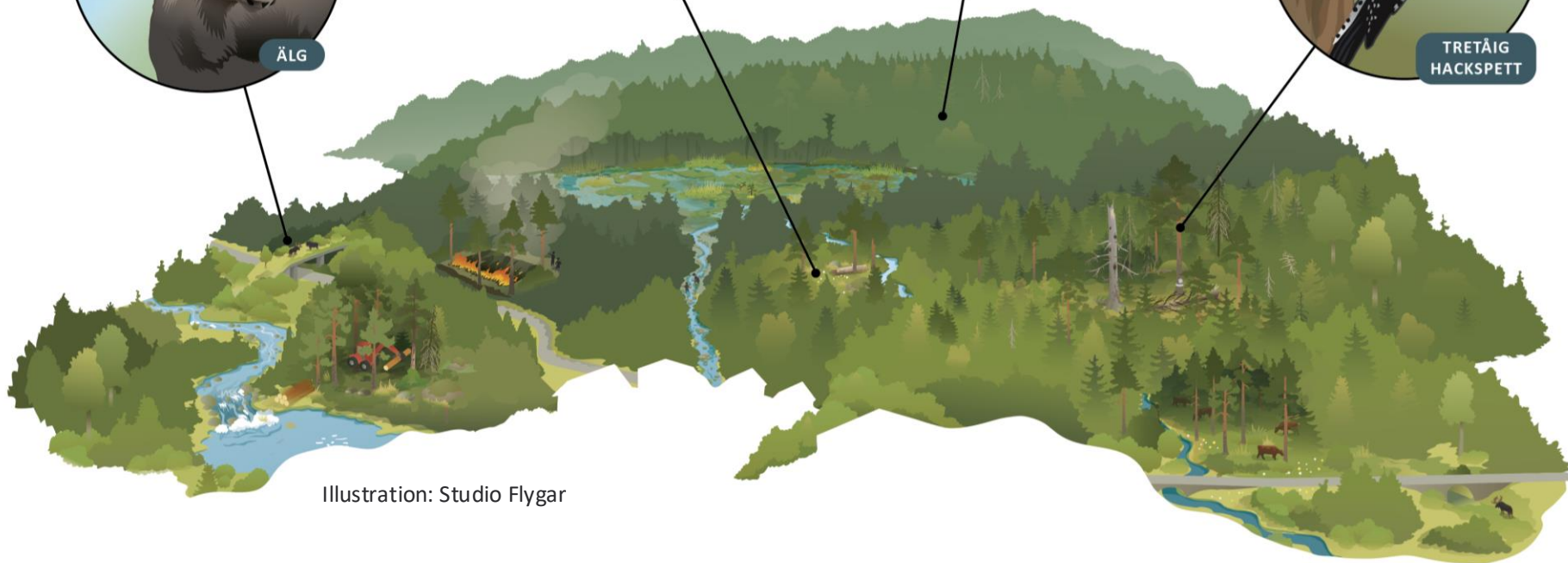

Illustration: Studio Flygar

Artikel 4 och skogen

- 15 skogliga livsmiljötyper
- Restaureringsåtgärder för att förbättra livsmiljötypernas tillstånd, återetablera livsmiljötyper och förbättra arters livsmiljöer
 - Aktiva åtgärder eller avsättning till fri utveckling
- Åtgärder för att förhindra avsevärd försämring av bl.a. livsmiljötypsområden i gott tillstånd
 - Kan påverka möjligheten att bedriva skogsbruk i vissa områden
 - Undantag möjligt under förutsättning att compensation vidtas

Restaureringsåtgärder i skogsekosystem

- Flera stora och gamla träd
- Skapande av stående och liggande död ved
- Kontinuitetsskogsbruk/Naturnära skogsbruk
- Förbättra konnektivitet mellan livsmiljöer för arter
- Bistå provenienser eller arter där detta kan behövas på grund av klimatförändringar
- Öka skogliga mångfalden genom att skapa mosaiker av andra livsmiljöer än skog, exempelvis öppna fläckar med gräsmark eller hedmark
- Stödja utveckling av gammal skog med inhemska arter och mogna bestånd

Effekter mäts med nationella indikatorer

- Index för vanliga skogsfåglar (obligatorisk)
- Liggande död ved
- Stående död ved
- Trädartsblandning
- Andel skogsmark dominerad av inhemska trädslag
- Lager av organiskt kol
- Andelen olikåldrig skog
- Skoglig konnektivitet
- Ökande trend ska nås för indexet vanliga skogsfåglar samt för 6 av 7 övriga indikatorer. Basnivå aug-2024.

Urbana ekosystem

Urbana ekosystem

Agata Bar Nilsson, Boverket

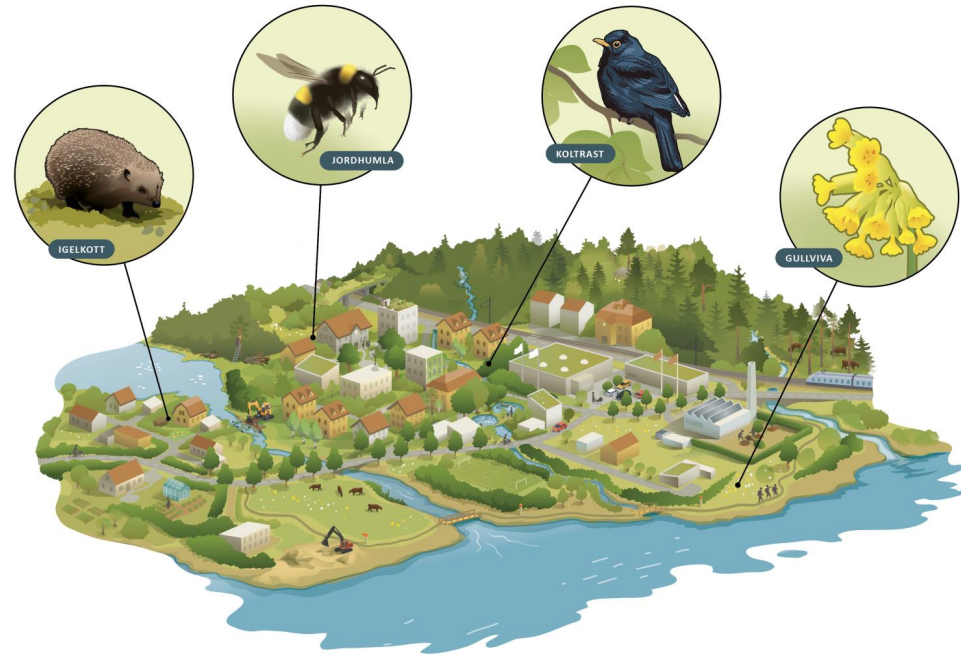

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Alla grönytor
som finns inom
städer, mindre
städer och
tätorter.

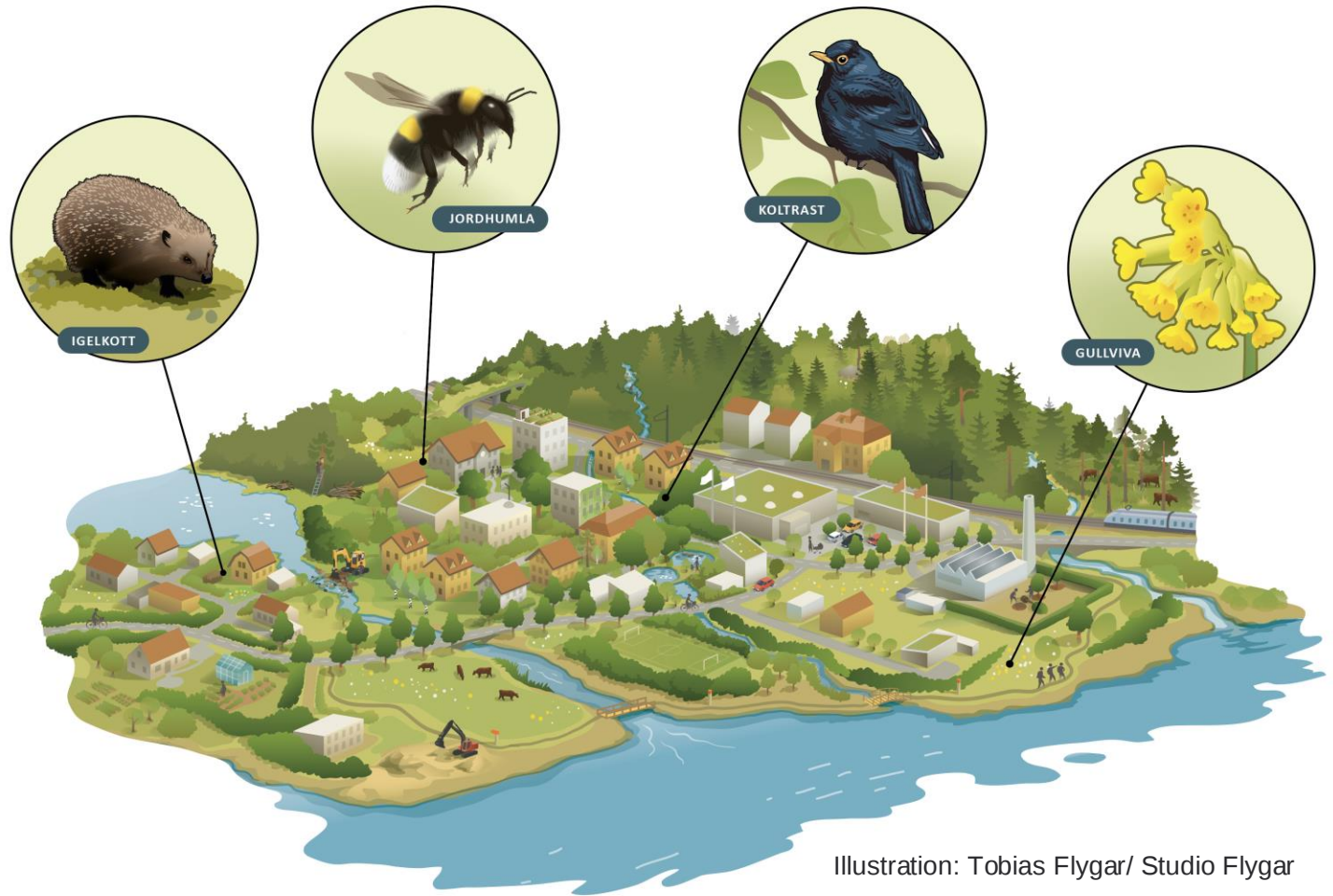

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Artikel 8

Senast 2030 ska Sverige säkerställa att det inte sker någon nettoförlust av den sammanlagda nationella arealen urbana grönytor och urban trädkrontäckning i de urbana ekosystemområden.

Undantag får göras för de urbana ekosystemområden där andelen urbana grönytor överstiger 45 % och andelen urban trädkrontäckning överstiger 10 %.

Efter 2030 ska urbana grönytor och trädtäckning i urbana ekosystemområden öka tills de har nått tillfredsställande nivåer.

Den tillfredsställande nivån ska bestämmas senast 2030. (artikel 14.5)

Koppling till andra artiklar

Artikel 10 om pollinering

Artikel 13 – plantering av minst 3 miljarder träd i EU till 2030, bland annat i urbana ekosystem.

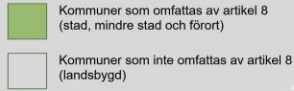

Foto: Jonathan Malmberg

Kommuner som omfattas av artikel 8

151 kommuner

Sverige fastställer hur urbana ekosystemområden avgränsas. (artikel 14.4)

Tänkbara åtgärder

Bevara och utveckla de befintliga grönyterna.

- Ökat skydd av träd och grönytor.
- Kunskap och styrmedel.

Öka grönyterna

- Plantera på hårdgjord mark.
- Integrera grönska i byggnader och infrastruktur.

Ersätta grönytor

- Undersöka möjligheter till kompensation av grönytor som tas bort.

Limniska ekosystem

Restaurering av limniska ekosystem

Erik Årnfelt, Havs- och vattenmyndigheten

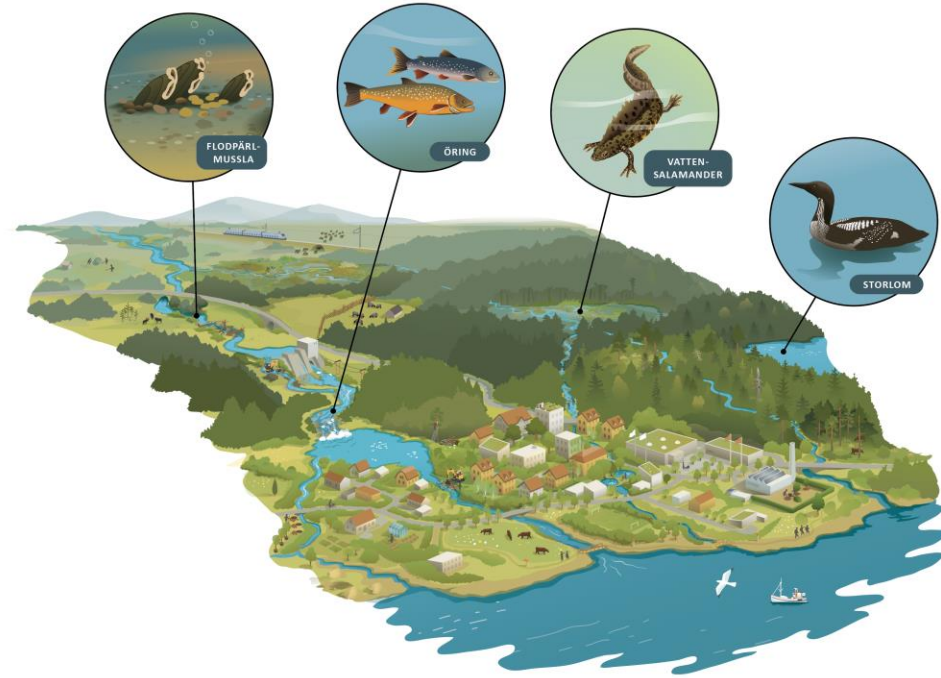
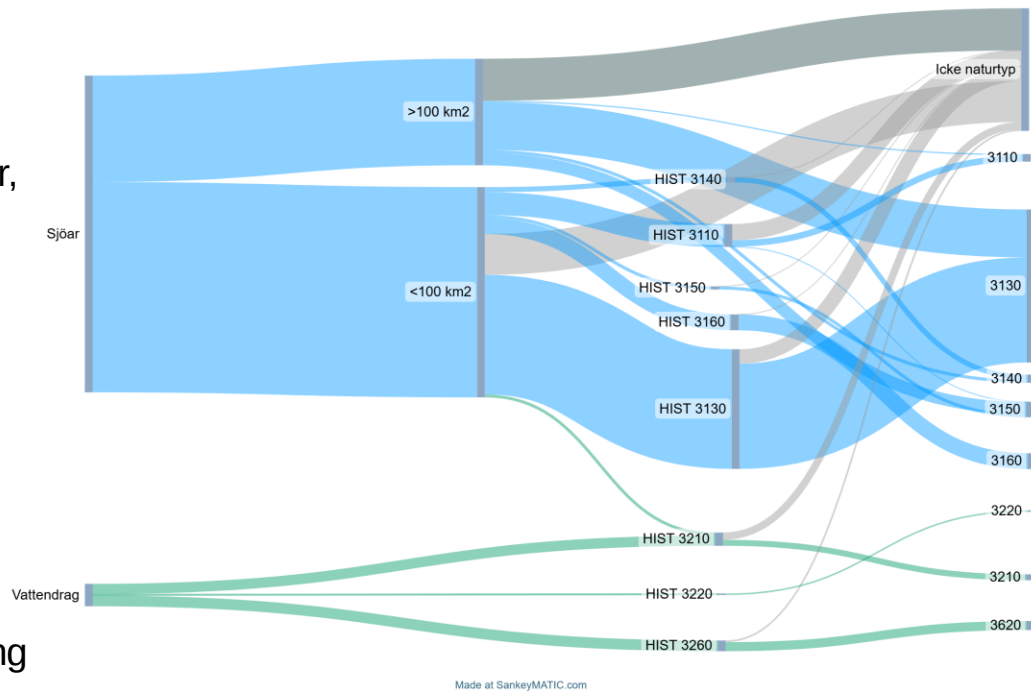

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Artikel 4 och artikel 9 i samverkar

Art 4:sötvattensekosystem

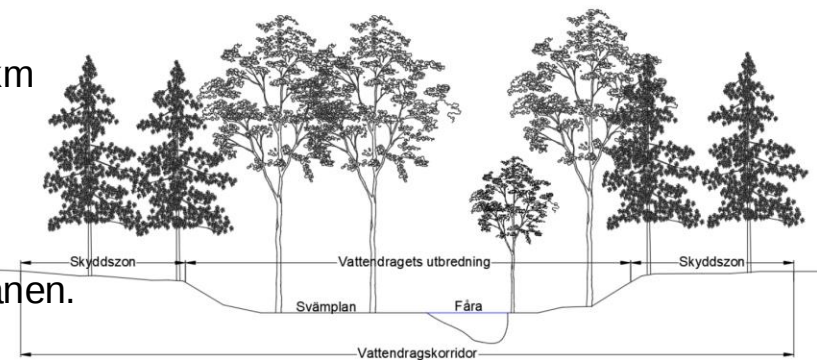
- Restaurering, återskapande enligt Art- och habitatdirektivet
- 5 sjönaturtyper, 3 vattendrag och svämnängar, svämskogar, Livsmiljöer för utpekade arter
- Tolkning av naturtyper fortfarande under utveckling
- Sjöar dominerar arealmässigt
- Åtgärder för att förbättra livsmiljötypernas tillstånd, dominerar, viss återetablering
- Åtgärder för att förhindra avsevärd försämring behövs

Artikel 4 och artikel 9 samverkar

Artikel 9: Restaurering av den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan

- Konnektivitet både längs med , mellan vattendragen och omgivande marker och ner mot grundvattnet.
- Mäts genom beräkning av fritt strömmande vatten
- Sverige ska bidra till ett EU-gemensamt mål på 25 000 km
- Åtgärder på relaterade svämplan ska också genomföra
- Ett register över barriärer i vattensystemen ska ingå i planen.

Figur 14. Skiss över hur den yta som utgör själva vattendraget avgränsas. Ytan utgörs av svämplanet och fåra. I skissen visas också skyddszon och vattendragsskorridor. Bild: Streams & Lakes Consulting AB.

Restaurering av limniska miljöer är vattenresursförvaltning.

- Hållbart nyttjande av en gemensam resurs
- Klimatanpassning och resiliens, översvämning och torka
- Naturbaserade lösningar
- Samhällsplanering, åtgärder på kommunal nivå viktiga
- Mycket restaurering pågår, växla upp, optimera
- Prioritera gör det viktigaste, inte allt.
Avrinningsvis planering

Marina ekosystem

Restaurering av marina ekosystem

Karin Pettersson, Havs- och vattenmyndigheten

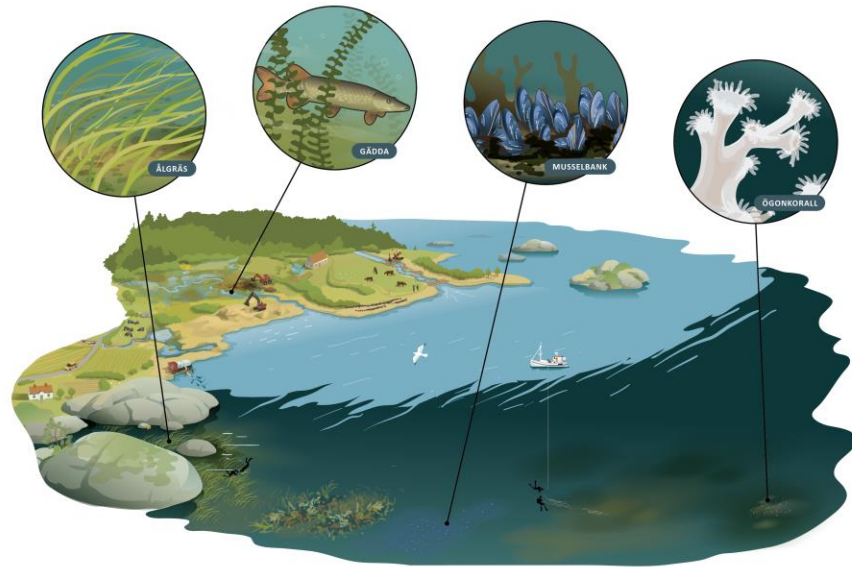

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Artikel 5 Restaurering av marina ekosystem

Länderna ska genomföra åtgärder för att förbättra livsmiljötyperna till gott tillstånd och för att återetablera dem samt förbättra livsmiljöer för utpekade arter.

Sju grupper av livsmiljötyper omfattas:

- 1) sjögräsbäddar,
- 2) makroalgsskogar,
- 3) skaldjursbäddar,
- 4) maerlbäddar,
- 5) bäddar av svampdjur, koraller och korallalger,
- 6) hydrotermala öppningar,
- 7) mjuka sediment

När det gäller arter så tillkommer arter av hajar, rockor och fiskar utöver sedan tidigare listade marina arter i art- och habitatdirektivet.

Restaurering av marina ekosystem

- Gott tillstånd och andra viktiga definitioner är i marina ekosystem kopplade till definitionen av god miljöstatus i havsmiljödirektivet. Nationellt finns dess i föreskrifter från Havs- och vattenmyndigheten.
- Restaureringar av livsmiljöer i grupperna 1-6 som inte är i gott tillstånd ska ha påbörjats på 30 % av arealen senast 2030, 60 % senast 2040 och 90 % senast 2050.
- En annan tidplan och andra procentsatser gäller för grupp 7 med mjuka sediment.
- Bevarandeåtgärder inom den gemensamma fiskeripolitiken ska också ingå i planen.
- Medlemsländerna ska säkerställa att **arealen i gott tillstånd ökar** för alla livsmiljötyper och **en ökad trend mot tillräcklig kvalitet och kvantitet** av de marina livsmiljöerna för de utpekade arterna.

Exempel på möjliga åtgärder enligt förordningen

- Låta ekosystemen återhämta sig till ett mer naturligt tillstånd genom att upphöra med nyttjande som påverkar negativt. Denna typ av så kallade passiva åtgärder är de viktigaste åtgärderna i marin miljö eftersom andra åtgärder ofta är mycket kostsamma.
- Restaurera sjögräsängar genom att minska negativ påverkan eller aktiv förökning och återplantering.
- Restaurera viktiga lek- och uppväxtområden för fisk.
- Förbättra tillståndet för populationer av arter som är särskilt viktiga för ekosystemet genom passiva eller aktiva åtgärder.
- Åtgärda olika former av föroreningar så att tillförseln minskar, till exempel näringsämnen, buller, skräp (plast), farliga ämnen.

Om konsekvensutredning

Konsekvensutredningen:

-ska bidra till att vi tar fram välanalyserade och ändamålsenliga förslag på åtgärder och styrmedel i Planen.

-är ett verktyg som hjälper oss att ta fram så bra bestämmelser som möjligt

-som på ett transparent sätt visa vilka vägval som gjorts vid införandet av förslag.

Vad är en Konsekvensutredning?

- En konsekvensutredning är ett strukturerat och transparant sätt att ta fram förslag på åtgärder och styrmedel på.
- Den är reglerad i Förordningen om Konsekvensutredningar och ska genomföras för alla förslag på regeländringar.

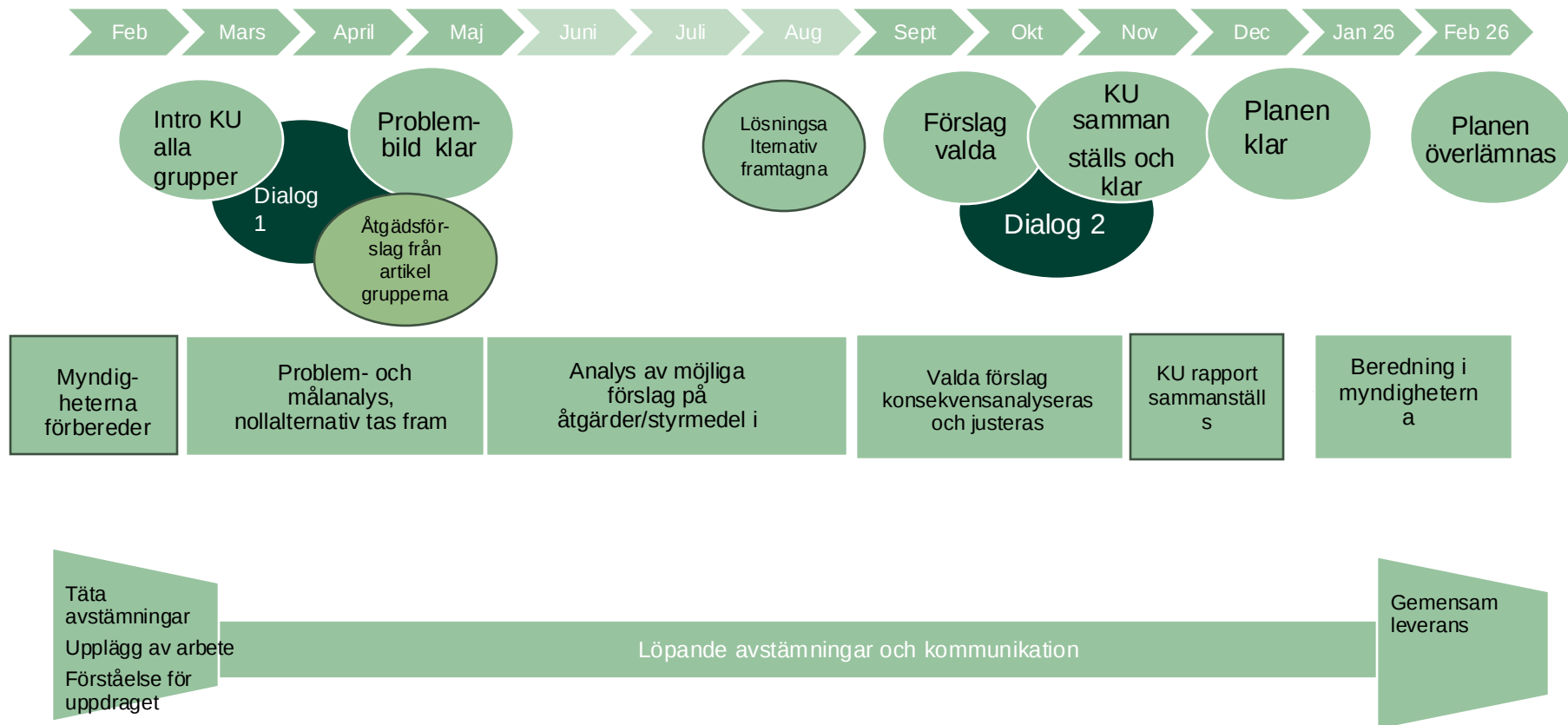
Varför ska vi konsekvensutreda NRF?

- När vi ska genomföra Naturrestaureringsförordningen i Sverige behöver vi ta fram en **plan med förslag på åtgärder och styrmedel** som ser till att vi uppnår de krav som ställs i förordningen.
- Då behöver vi utreda vilka förslag som är mest **effektiva** men samtidigt har **så små konsekvenser och kostnader för samhället i stort**, inklusive för företag och enskilda.

Kommer andra aktörer kunna bidra i konsekvensutredningen

- Samhällets alla aktörer är väldigt viktiga i arbetet med att ta fram effektiva förslag på åtgärder och styrmedel.
- I konsekvensutredningen behöver vi veta vilka åtgärder som kan ha störst effekt för att uppnå kraven i NRF men de ska samtidigt ha så små konsekvenser som möjligt för berörda aktörer.

Tidsplanering

Om miljöbedömning

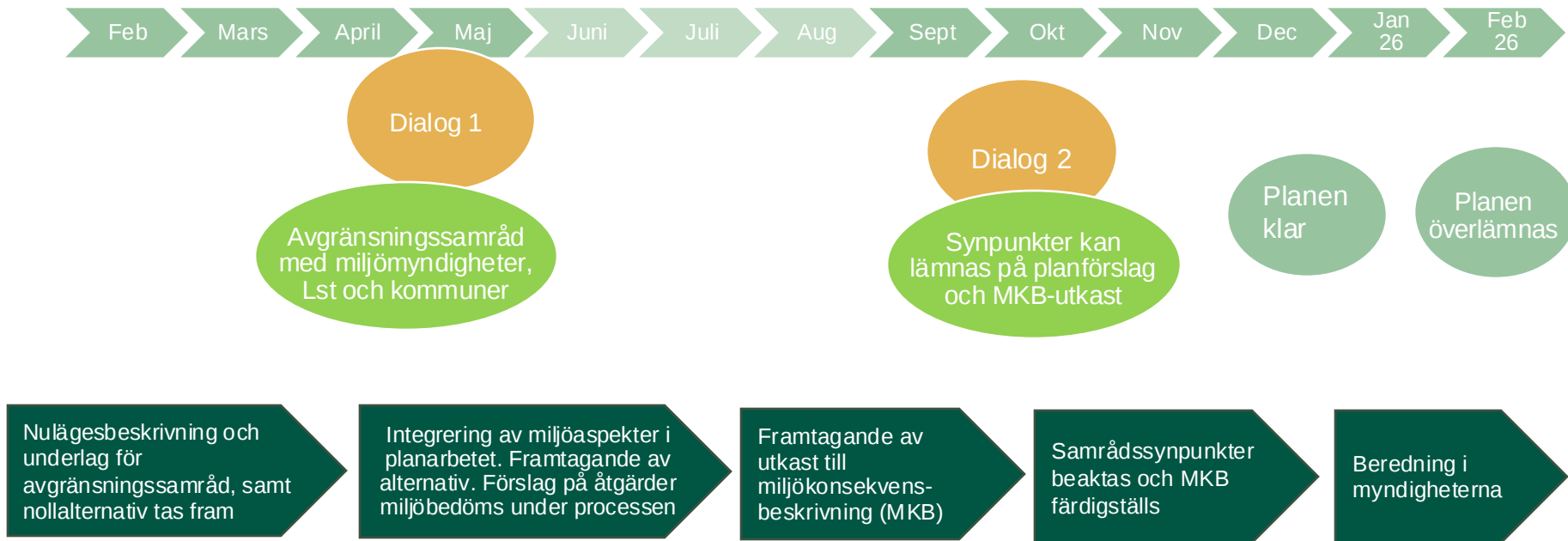
En strategisk miljöbedömning av naturrestaureringsplanen görs för att främja hållbar utveckling.

Miljöbedömningen stöttar planens framtagande genom att visa på miljöeffekter och alternativa lösningar under processens gång.

Synpunkter på utkastet till miljökonsekvensbeskrivning kommer att kunna lämnas under dialogmöte 2 i höst

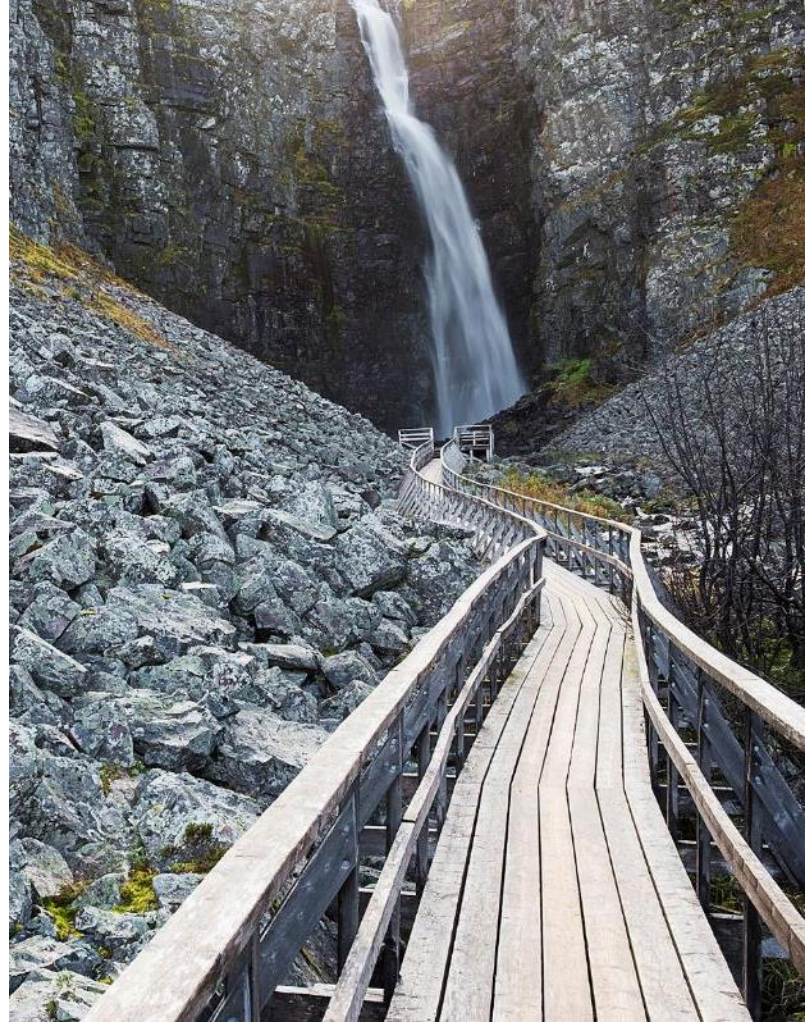
Tidsplanering för miljöbedömningen

Eventuella författningsförslag

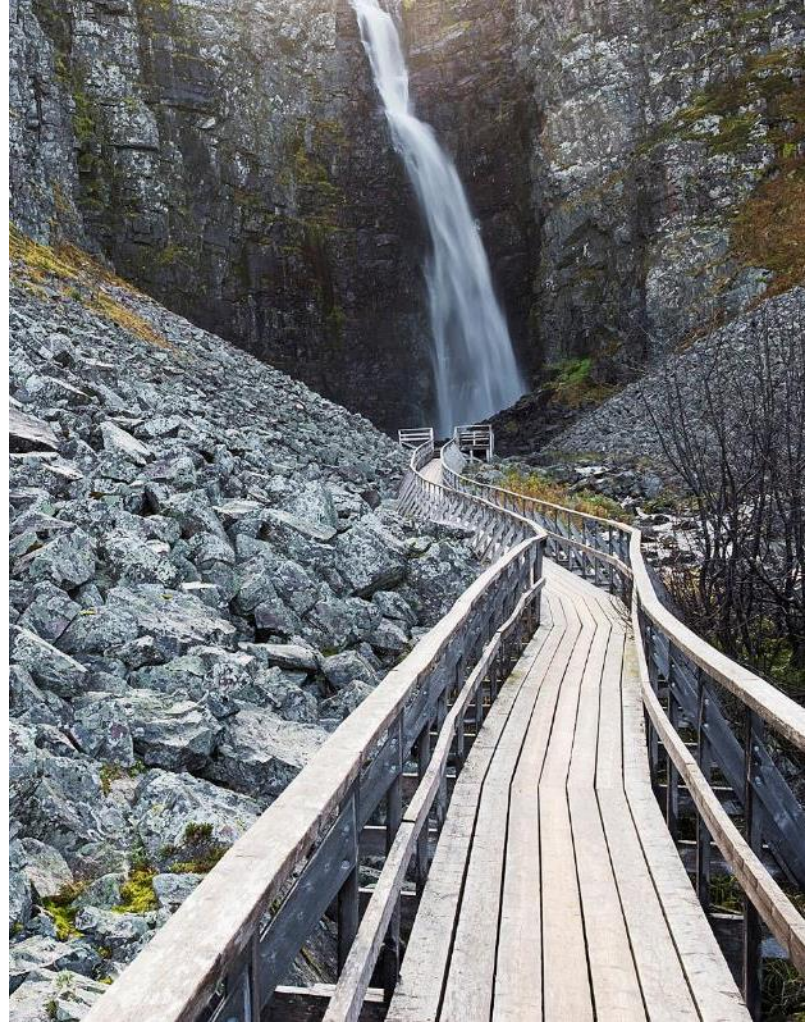
Hur vet vi vad som är nödvändiga författningsförslag?

- Vi får viss vägledning av följande formulering i regeringsuppdraget: *Författningsändringarna ska **inte innebära mer långtgående kostnader eller begränsningar** än vad som bedöms nödvändigt, i synnerhet för **svenska företag**. Därutöver ska vi nyttja den **flexibilitet** som finns i förordningen och inte gå utöver **miniminivån** i förordningen.*
- Vi får även vägledning av konsekvensutredningen och dess olika analyssteg.

Hur vet vi vad som är nödvändiga författningsförslag?

- Vi får viss vägledning av följande formulering i regeringsuppdraget: *Författningsändringarna ska **inte innebära mer långtgående kostnader eller begränsningar** än vad som bedöms nödvändigt, i synnerhet för **svenska företag**. Därutöver ska vi nyttja den **flexibilitet** som finns i förordningen och inte gå utöver **miniminivån** i förordningen.*
- Vi får även vägledning av konsekvensutredningen och dess olika analyssteg.

Delaktighet och kommunikation

”

Att ta fram en nationell plan för naturrestaurering berör många – medborgare, organisationer, näringsliv och myndigheter i Sverige.

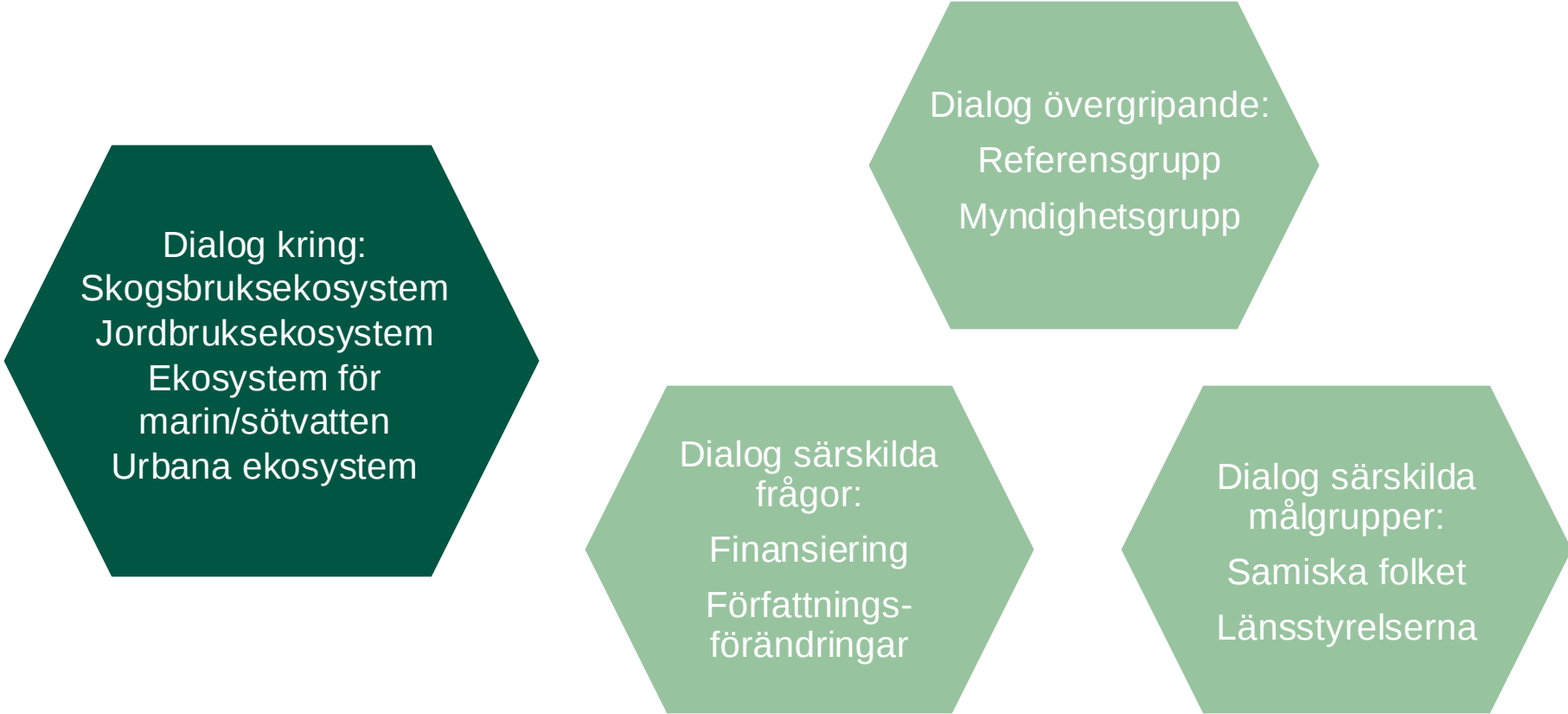
Därför tas förslaget till plan fram i dialog där erfarenhet, kunskap och perspektiv från många olika aktörer är en grund för arbetet.

Varför delaktighet?

- Kunskap och erfarenhet från alla aktörer är en viktig grund för planen
- Skapa engagemang för att lyckas genomföra naturrestaureringsförordningen
- Att berörda parter i tidigt skede får effektiva möjligheter att delta i att arbeta fram naturrestaureringsplanen (Förordningen)
- Hitta åtgärder som uppnår miniminivå och ska konsekvensutredas (Regeringsuppdraget)

Dialog på djupet och på bredden

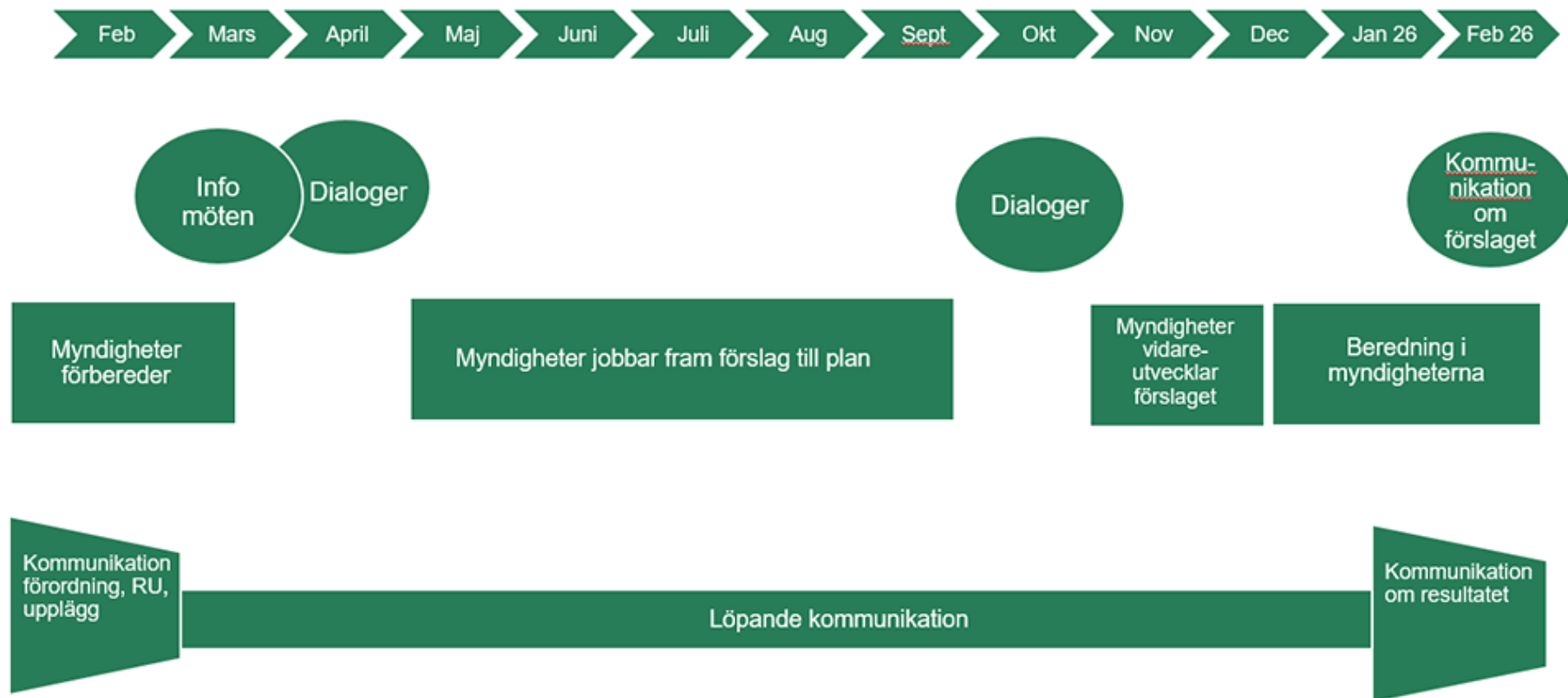

Dialog kring:
Skogsbruksekosystem
Jordbruksekosystem
Ekosystem för
marin/sötvatten
Urbana ekosystem

Dialog övergripande:
Referensgrupp
Myndighetsgrupp

Dialog särskilda
frågor:
Finansiering
Författnings-
förändringar

Dialog särskilda
målgrupper:
Samiska folket
Länsstyrelserna

Fyra tillfällen under regeringsuppdraget

Informationsmöten

- Förordningen,
regeringsuppdraget
och processen

Dialog 1

- Inspel till planen

Dialog 2

- Dialog kring ett
grovt förslag till plan

Kommunikation om resultatet

Vad innehåller dialogen?

Åtgärder i de olika
ekosystemen

Konsekvenser

Miljöpåverkan

Författningsförändringar

Kommunikation

- Följ projektet på webben
- [Prenumerera på nyhetsbrev](#)
- Webbinarium, PP med talmanus och illustrationer på webben för alla att använda
- Webbsida med exempel på åtgärder

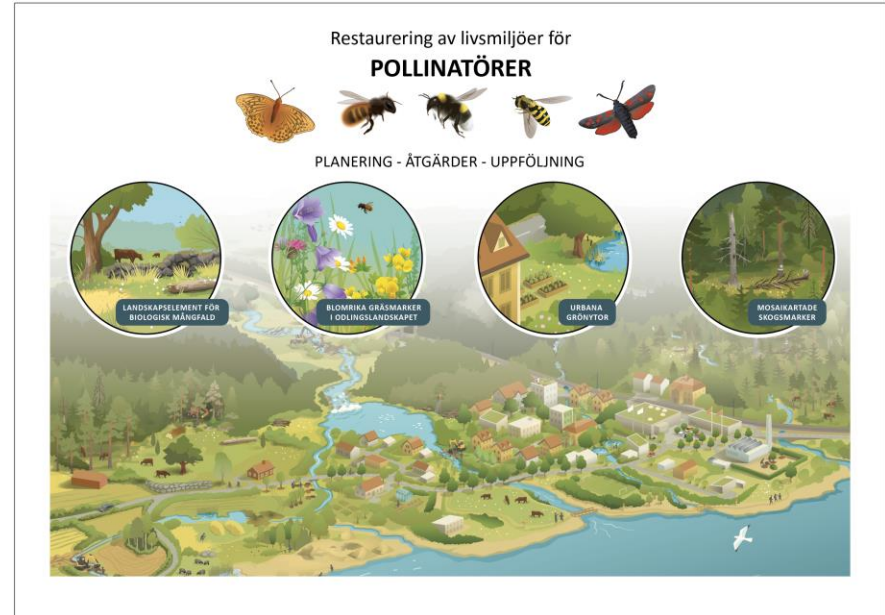

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Information på myndigheternas webbplatser

- [Naturvårdsverket om förordningen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)
- [Naturvårdsverket om regeringsuppdraget \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)
- [Skogsstyrelsen \(skogsstyrelsen.se\)](https://skogsstyrelsen.se)
- [Jordbruksverket \(jordbruksverket.se\)](https://jordbruksverket.se)
- [Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](https://havochvatten.se)
- [Boverket \(boverket.se\)](https://boverket.se)

Referensgrupp

17 mars Info möte

6 maj Dialogmöte 1
(heldag i Stockholm)

4 nov Dialogmöte 2
(heldag i Stockholm)

Förväntningar

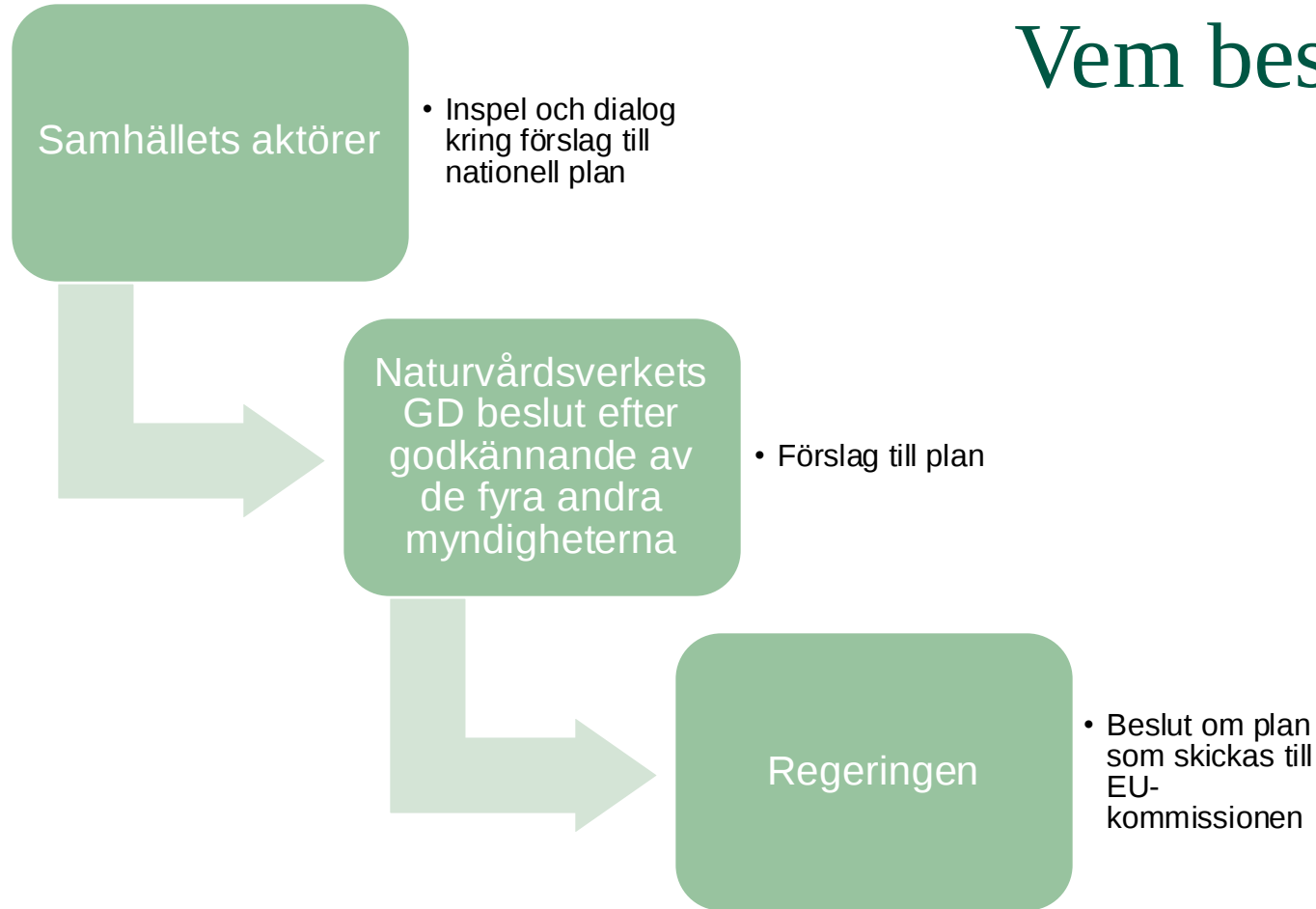
Bidra med:

- Dina kunskaper, erfarenheter och perspektiv
- Nyfikenhet på andra aktörers perspektiv
- Förankring i din organisation
- Inläsning av underlag

Illustration: Kjell Ström

Vem bestämmer?

Gruppsamtal

Gruppsamtal

- Vad blir viktigt i vårt gemensamma arbete i referensgruppen?

Kontaktpersoner

- Ulrika Isberg Bondemark, Naturvårdsverket
- Malin Jägsell, Jordbruksverket
- Elisabet Andersson, Skogsstyrelsen
- Erik Årnfelt, Havs- och vattenmyndigheten
- Agata Bar Nilsson, Boverket

Tack och vi ses
igen den 6 maj

